

راهنمای والدین کودکان بنیادها و ویژه یادگیری

مؤلفین

زهره گل کاریان آوانی

مهسا آراین نژاد

مژگان مومن آرائی

میرشاه	:	گل کاریان آرانی، زهره، ۱۳۵۸-
عنوان و نام پدیدآور	:	راهنمای والدین کودکان با نیازهای ویژه یادگیری / مولفین زهره گل کاریان آرانی، مهسا آراین نژاد، مؤگان مومن آرانی
مشخصات نشر	:	خراسان رضوی: انتشارات جلیز، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	:	۱۱۱ص ۱۴/۵ × ۲۷/۵ س م
شابک	:	978-622-7263-84-8
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
موضوع	:	یادگیری -- اختلالات
موضوع	:	Learning disabilities
موضوع	:	کودکان ناتوان در یادگیری -- آموزش و پرورش
موضوع	:	Learning disabled children -- Education
موضوع	:	آموزش و پرورش -- مشارکت والدین
موضوع	:	Education -- Parent participation
موضوع	:	آموزش های ویژه -- مشارکت والدین
موضوع	:	Special education -- Parent participation
موضوع	:	والدین و کودک -- جنبه های روان شناسی
موضوع	:	Parent and Child -- Psychological aspects
موضوع	:	رفتار والدین -- جنبه های روان شناسی
موضوع	:	Parenting -- Psychological aspects
شناسه افزوده	:	آراین نژاد مومن آرانی
شناسه افزوده	:	مومن آرانی، مهسا آراین نژاد
رده بندی کنگره	:	L۳۷۰۲
رده بندی دیویی	:	۳۷۱/۹
شماره کتابشناسی ملی	:	۶۱۸۲۸۳

راهنمای والدین کودکان با نیازهای ویژه یادگیری
زهره گل کاریان آرانی، مهسا آراین نژاد، مؤگان مومن آرانی
ناشر: انتشارات جلیز
چاپ: اول، تابستان ۱۳۹۹ / ۱۰۰۰ نسخه
قطع: رقعی / تعداد صفحه: ۱۱۱
قیمت: ۲۵۰۰۰۰ ریال
شابک: ۸- ۸۴- ۷۲۶۳- ۶۲۲- ۹۷۸
طراح جلد: صالح مقدم
صفحه آرایی: زهرا مهدیزاده

حق چاپ محفوظ است

آدرس: مشهد بلوار شهید رضوی روبروی درب دانشکده روانشناسی دانشگاه فردوسی
تلفن تماس: ۰۹۱۵۹۴۰۹۹۶۳-۰۹۱۵۸۳۱۹۵۳۵-۰۵۱۳۸۷۹۵۲۸۸

فهرست مطالب

پیشگفتار.....	۹
مقدمه.....	۱۱
اختلال یادگیری ویژه.....	۱۵
ویژگی‌ها و مشکلات افراد دارای اختلال یادگیری ویژه.....	۱۶
شیوع شناسی اختلال یادگیری ویژه.....	۱۸
سبب‌شناسی اختلال یادگیری ویژه.....	۲۰
ویژگی‌های روان شناختی و رفتاری.....	۲۳
یادگیرندگان منفعل.....	۲۳
خود پنداره و عزت‌نفس پایین.....	۲۴
افسردگی و اضطراب.....	۲۴
ضعف در مهارت‌های اجتماعی و ارتباطی مناسب.....	۲۵
نقص در توجه و توجه پایدار.....	۲۵
مدیریت والدین.....	۲۵
کندوکاو مفهومی برنامه مدیریت والدین.....	۲۶
اهداف و مزایای برنامه مدیریت والدین.....	۲۸
رویکردهای آموزشی مدیریت والدین.....	۳۰
ارزیابی تأثیر آموزش برنامه مدیریت والدین بر کودکان دارای اختلالات رفتاری، یادگیری.....	۳۳

کیفیت زندگی	۳۶
کندوکاو مفهومی کیفیت زندگی	۳۷
رویکردهای کیفیت زندگی	۴۱
رویکرد روان‌شناختی	۴۱
رویکرد روان‌شناختی اجتماعی	۴۳
رویکرد کنش متقابل	۴۵
رویکرد رفاه	۴۶
ابعاد کیفیت زندگی	۵۱
مهارت‌های حل مسئله	۶۰
کندوکاو مفهومی مهارت‌های حل مسئله	۶۲
تاریخچه توجه به مهارت حل مسئله	۶۵
تیپولوژی مسئله	۶۷
فرآیند حل مسئله	۶۸
اولویت‌بندی کردن مسائل و تأثیر آن در چگونگی حل مسائل	۷۱
نظریات و دیدگاه‌های حل مسئله	۷۲
نظریه گشتالت	۷۲
مراحل مهارت حل مسئله از دید وولفولک	۷۴
مهارت حل مسئله از دیدگاه برونر	۷۵

یکی از مهمترین این مشکلات، چالش‌هایی است که در یادگیری فعالیت‌های آموزشی نزد بسیاری از دانش‌آموزان مشاهده شده است و والدین، مربیان و پژوهشگران از همان اوایل دوره پیش‌دبستانی شاهد سردرگمی برخی از دانش‌آموزان در یادگیری مهارت‌های خواندن و نوشتن هستند که به عنوان تکلیف به آن‌ها داده می‌شود. به همین جهت است که حوزه اختلال یادگیری ویژه از موقعیتی ویژه برخوردار می‌باشد. به‌طور کلی، اصطلاح اختلال یادگیری ویژه در سال ۱۹۶۲ توسط ساموئل کرک^۱ مطرح شد. وی این اصطلاح را برای کودکانی که در تحول یادگیری خواندن، نوشتن و محاسبات ریاضی پیشرفت ناچیزی داشتند به کار برد و اختلال یادگیری ویژه را وارد حوزه برنامه آموزشی‌های ویژه کرد. کرک در تعریف اختلال یادگیری ویژه بر ابعاد عصب‌شناختی، فرایندهای روان‌شناختی، تفاوت‌های درون فردی و برون‌گذاری‌ها تأکید کرد.

یکی از انواع روش‌های آموزشی که منجر به بهبود اختلال یادگیری ویژه شده و به نوبه خود می‌تواند بر کیفیت زندگی و مهارت‌های حل مسئله دانش‌آموزان مبتلا اختلال یادگیری ویژه تأثیرات مثبتی بر جای گذارد، روش «آموزش مدیریت والدین»^۲ می‌باشد. آموزش مدیریت والدین، یک نوع مداخله روان‌شناختی برای مشکلات بالینی در زمینه روان‌درمانگری کودکان و نوجوانان با هدف آموزش مدیریت والدین در کاهش مشکلات کودکان و

^۱ Kirk

^۲ Parent management training

نوجوانان است (کازدین^۱، ۲۰۰۵). هدف اصلی این برنامه، ایجاد مهارت‌های تخصصی مقابله با این نارسایی‌های یادگیری، به کارگیری فوری پیامدهای رفتار و شیوه‌های بهبود یافته‌تر تقویت کودکان، ثبات در به کارگیری پیامدها در دوره درمانگری توسط مراقبان و استفاده مؤثر از روش‌های تقویت انگیزه، تشویق و فنون تنبیه است. آنچه در این روش بارز است ایجاد فضای درمانگری در خانه است. در این روش ابتدا والدین با نوع اختلال کودکان خود آشنا می‌شوند و سپس در مورد شیوع و سبب‌شناسی آن آگاهی کسب می‌کنند. چنین اطلاعاتی کمک می‌کنند نگرانی‌های والدین در مورد مشکلات کودکان کاهش یابد. در مرحله بعد والدین با برنامه آموزش مدیریت والدین آشنا می‌شوند. سپس والدین به اهمیت ارتباط کودک- والد و اصول مهار رفتار و نقش عوامل تنیدگی زای خانوادگی در تداوم مشکلات کودک آگاهی می‌یابند. در نهایت والدین روش گرایش کودکان به رفتارها و عملکردهای مثبت را از طریق توجه مثبت به اعمال مثبت آن‌ها و افزایش تقویت‌کننده‌ها به جای تنبیه رفتارهای نامناسب فرا می‌گیرند (خانجانی، امینی و همکاران، ۱۳۹۰).